

Vandhullets seks-benede beboere

Når foråret trænger sig på, bliver der for alvor trængsel i vandhullerne. Så er det af sted med nettet og spanden, for nu skal vandhulsdyrene undersøges fra klo til fod.

Vandhulsaktiviteter og dyrelivet i vand er altid spændende at udforske. Med få redskaber kan I hurtigt få mange timer til at gå ved vandhullet.

I vandhullet findes der mange forskellige dyr. Både padder og fugle holder til her, men der findes også en masse seks-benede vandinsekter. Bare ved en enkelt tur med nettet igennem vandet kan I fange et utal af både bittesmå og lidt større krible-krable dyr.

Vandhulsdyrene ses nemt på en hvid baggrund. Brug derfor gerne hvide plastikskeer og undersøgelsesbakker.

Inden turen

Med fiskenet og syltetøjsglas kan I komme langt. Men der findes udstyr til vandhulsturen, som kan gøre oplevelsen

For nogle er det en stor udfordring at holde de små vanddyr.

endnu mere spændende. Et almindeligt fiskenet er fint nok, men en fiskeketsjer holder i længere tid. En ketsjer ligner næsten en si, som I kender den fra køkkenet. Den kan købes i diverse friluftsfornretninger, men I kan også selv lave en.

Køb en rundstok med passende længde og fastgør en si (med håndtag) for enden af rundstokken med ståltråd. Med ketsjeren kan I nemt fange vandinsekterne, og det er også meget nemmere at se, hvad I har fanget.

Det er en rigtig god ide at undersøge det vandhul, I vil besøge inden turen. Hvor dybt er der? Skal I for eksempel have gummistøvler med? Hvis vandhullet ligger på privat grund, skal I huske at spørge ejerne om lov først.

På turen

Vanddyrene lever forskellige steder i vandhullet, så for at finde flest forskellige skal jeres ketsjer trækkes gennem vandet både nær vandoverfladen, længere nede mod bunden og gennem eventuelle vandplanter. Når I fanger noget, kan I enten putte det i et syltetøjsglas eller i en spand. Men det bedste overblik over jeres fangst får

I med en indsamlingsbakke. En indsamlingsbakke er en flad, hvid bakke med kant på. Den kan også købes i de fleste friluftsfornretninger. I bakken skal der være lidt vand, så dyrene kan svømme rundt. I første omgang ser der måske ikke ud til at være noget, men vend lidt rundt på planterne og kig godt efter, så vil I opdage en masse "krible-krabledyr".

Hvis I har en almindelig lup med, kan I se nøjere på de indfangede dyr, eller I kan kigge efter liv i en vanddråbe i et mikroskop, når I kommer hjem.

Vil I vide mere?

Der findes rigtig mange gode bøger om livet i vandhullet, som også er gode at have med ud, så I kan bestemme, hvilke dyr det er, I fanger.

For eksempel "Små dyr i sø og å", "Smådyr i vandhullet" eller "Hvad finder jeg i sø og å".

Kom maj du søde milde

Maj måned er et godt tidspunkt at kigge efter vandinsekterne. Det er nemlig her, de fleste vandinsekter klækker fra nymfer til voksne insekter. Hvis I vil opleve noget helt særligt, kan I tage ud til et vandhul eller en å en lun aften lige inden solnedgang. I skumringen kan I være så heldige at se synet af tusindvis af vandinsekter, især døgnfluer, flyve rundt over vandoverfladen.

Vandinsekter

Vandinsekter har ligesom alle andre insekter seks ben. De mest kendte vandinsekter er vandkalve, døgnfluer, vårfluer, slørvinger, skorpiontæger, guldsmede og tanglopper. Skorpiontægen og vårfluelarven er to af de rigtig spændende.

Skorpiontægen

Skorpiontægen er cirka 18-22 mm lang. Den har fået sit navn, fordi den til en vis grad ligner en lille skorpion. Den har to gribeben og en lang "brod" på bagkroppen. Men bare rolig – skorpiontægen kan ikke stikke med sin "brod" ligesom en rigtig skorpion. "Brodden" er derimod skorpiontægens sugerør. Den bruger "brodden" til at trække luft over vandoverfladen. Så med andre ord trækker skorpiontægen altså vejret med numsen!

Skorpionstægen trækker vejret med numsen.

Langsom i optrækket

Skorpiontægen lever i kanten af vandhuller eller søer, hvor vandet står stille. Den har brunlige farver, så den er godt kamufleret i dyndet i bunden af vandhullet. Skorpiontægen kan godt lide at sidde på et blad og vente på, at der kommer et bytte, den kan folde sine lange gribeben omkring. Skorpiontægen er et ret langsomt dyr, så den er afhængig af, at byttet kommer tilfældigt forbi.

Vårfluelarven bygger hus

I vandhullet findes også et andet ret interessant insekt, nemlig vårfluelarven. Den lever på bunden eller omkring planter i vandhullet.

Vårfluen starter med at være et lille æg inde i en gelémasse. Den vokser sig større og bliver til en larve og begynder at bygge et hus til sig selv. Den bruger f.eks. småsten, småpinde, planter og små sneglehus. Den placerer dem langs sin krop. Med sit hus kan vårfluelarven blive op til 60 mm lang. Den spiser dafnier, små planter og alger.

Vårfluelarven i sit hus.

Forskelligt byggemateriale

Det er forskelligt, hvad vårfluelarven vælger som byggemateriale. En vårfluelarve, der bor i strømmende vand, vil for eksempel bruge lidt tungere sten. Fælles for alle vårfluelarver er, at det gælder om at holde sig til bunden af vandhullet og sørge for, at deres hus ikke går i stykker.

Hvis I støder på en vårfluelarve under jeres tur til vandhullet, kan I prøve at lave et lille eksperiment. Skub meget forsigtigt vårfluelarven ud af sit hus. Put den i et syltetøjsglas med vand i. Skil forsigtigt dens hus fra hinanden og put evt. lidt andet materiale ned til den. Snart vil I se, at vårfluelarven begynder at samle sit hus igen.

Scener fra en vandhulstur

Et mylder af vårfluelarver

Der findes 165 forskellige arter af vårfluelarver i Danmark! Der er engang fundet aftryk af vårfluelarven i bjerge, der er over 200 millioner år gamle.

Fotos: Biopix.dk (JC Schou, N Sloth), Camilla Bichel.